

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Мицишин М. М. кандидат психологічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»

<http://orcid.org/0000-0003-4836-8085>

Фечан Н. П. старший викладач,

Національний університет «Львівська політехніка»

<http://orcid.org/0009-0004-6985-9849>

У статті представлено результати теоретичного та емпіричного дослідження емоційного інтелекту студентів, які навчаються у коледжі та університеті за напрямком різних технічних спеціальностей. Здійснено аналіз психологічних особливостей емоційного інтелекту студентів технічних спеціальностей, його формування, становлення та розвиток. Проаналізовано фактори, які впливають на формування емоційного інтелекту респондентів та здійснено порівняльний аналіз показників емоційного інтелекту студентів коледжу та університету. Обґрунтовано актуальність дослідження емоційного інтелекту студентів та його значення в навчальній успішності, досягнення власних цілей та задоволенні своїх потреб. На основі проведеного дослідження виявлено невисокі показники рівня розвитку емоційного інтелекту у студентів технічного напрямку, пріоритетність певного типу професійного середовища для студентів різних технічних спеціальностей та різного рівня освіти.

Ключові слова: емоційний інтелект; студенти технічних спеціальностей; емоційна компетентність; професійна спрямованість; емпатія.

Вступ. Питання емоційного інтелекту є надзвичайно важливим сьогодні, оскільки в суспільстві домінує культ раціонального підходу до життя, який не залишає місця для емоцій. Відомо, що пригнічення емоцій призводить до їх витіснення зі свідомості. Неможливість психологічної обробки емоцій сприяє збільшенню їх фізіологічних проявів, що може викликати неврози. Тому емоційний інтелект необхідно розвивати, як і інші важливі якості, які мають значення в особистісній та професійній діяльності (Zhyhaylo, Stelmakh & Stasiuk, 2018).

Емоційний інтелект (EQ) є важливим аспектом розвитку особистості, особливо в період студентства, коли відбувається активне формування життєвих цінностей, соціальних навичок та професійних компетенцій. Дослідження емоційного інтелекту у студентів є актуальним з наступних причин. Насамперед, він впливає на здатність студентів справлятися зі стресом, підтримувати мотивацію та ефективно взаємодіяти з викладачами та однокурсниками. Студенти з високим рівнем EQ зазвичай демонструють кращі результати у навчанні, оскільки вміють управляти своїми емоціями та зосереджуватися на навчальному процесі. Студентські роки навчання є періодом активної соціалізації, коли студенти

навчаються співпраці, лідерству та міжособистісним взаємодіям, тому високі показники EQ сприяють ефективному спілкуванню, розвитку емпатії та вирішенню конфліктів. Це важливо не лише для особистого розвитку, але й для професійного життя, де соціальні навички є ключовими (Льошенко О, 2015).

Вміння розуміти та регулювати емоції допомагає студентам у підтримці довготривалих і гармонійних стосунків, що є важливим аспектом соціальної інтеграції. Сучасний світ вимагає від студентів високої адаптивності, оскільки вони стикаються з багатьма викликами та змінами у навчанні та житті. Високий рівень EQ допомагає легше справлятися з невизначеністю та приймати конструктивні рішення у складних ситуаціях.

Як показав аналіз наукової літератури з психології, емоційний інтелект відносно недавно став предметом дослідження (Зарицька В, 2022). Незважаючи на той факт, що виявлено беззаперечні взаємозв'язки емоційного інтелекту з організаторськими і управлінськими здібностями, ефективною поведінкою в організаціях, успішною комунікацією тощо, науковці вважають, що є доцільним продовжити дослідження цього феномена.

Зокрема, дослідження особливостей EQ студентів технічних спеціальностей зможе допомогти у розробці програм підтримки молоді, спрямованих на зниження рівня тривожності та поліпшення емоційного здоров'я, що є дуже важливим на сьогоднішній час.

Мета статті - теоретично проаналізувати та на основі емпіричного дослідження визначити психологічні особливості емоційного інтелекту студентів технічних спеціальностей.

Завдання статті:

1. Висвітлити теоретичні підходи до розуміння питання емоційного інтелекту студентів.

2. Емпірично виявити та проаналізувати показники емоційного інтелекту у студентів технічних спеціальностей, які навчаються в коледжі та університеті.

3. Дослідити та теоретично обґрунтувати взаємозв'язок емоційних станів у студентів з їх психологічними особливостями, виявити домінуючі компоненти емоційного інтелекту у студентів технічних спеціальностей.

Теоретичне підґрунтя. Емоційний інтелект (EQ) визначає здатність людини спілкуватися, розуміти власні емоції та емоції інших людей. В останні роки дослідники інтелекту, здібностей та емоцій дійшли висновку, що успіх у суспільстві не залежить від високого рівня IQ чи вродженого таланту. На основі досліджень було виявлено, що люди з середнім IQ і без вираженої креативності часто стають лідерами як у колективах, так і на державному рівні (Zhyhaylo, Stelmakh & Stasiuk, 2018). Це призвело до припущення про існування сукупності здібностей, що дозволяють ефективно взаємодіяти з іншими людьми через розуміння, інтерпретацію і контроль власних та чужих емоцій, а також досягати високого професійного розвитку. Цю систему здібностей назвали «емоційним інтелектом» (Гоулман Д, 2022). Розробка поняття єдності інтелекту та емоційних реакцій розпочалася з робіт Л.С. Виготського, С.Л. Рубінштейна, П.М. Якобсона та А.Н. Леонтьєва. Західні вчені спочатку розглядали здатність контактувати та керувати емоціями, як «соціальний інтелект» – концепцію, яку ввів Е. Торндайк (Зарицька В, 2022). Пізніше Д. Векслер висунув припущення, що емоційні

компоненти інтелекту можуть мати вирішальне значення для успіху в житті людини. А. Маслоу, гуманістичний психолог, підкреслював важливість емоційної стійкості. У 1975 році Г. Гарднер ввів поняття множинного інтелекту у своїй праці «Руйнування розуму». Р. Бар-Он у 1988 році запровадив поняття емоційного коефіцієнта (EQ). У 1990 році П. Саловей та Дж. Меєр опублікували статтю «Емоційний інтелект», що стала основоположною для сучасного розуміння цього поняття (Mayer J, 1986). У 1995 році вийшла книга Д. Гоулмана «Емоційний інтелект», яка зробила цю концепцію популярною та підтриманою освітянами, що започаткувало програми «соціального й емоційного навчання» (SEL) (Гоулман Д, 2022).

На початку XXI ст. продовжилась розробка концепції емоційного інтелекту, з'явилася велика кількість нових публікацій (Луца К, 2023; Ткаченко, Денека, & Дещенко, 2024).

Сьогодні існує багато трактувань емоційного інтелекту. Деякі вчені вважають його підвидом соціального або загального інтелекту, тоді як інші бачать соціальний інтелект як один із аспектів емоційного інтелекту. За Д. Гоулманом, емоційний інтелект є сукупністю здібностей, що дозволяють людині відчувати, контролювати свій настрій, імпульси та досягати успіху в житті. Він вважає емоційний інтелект основою інтуїції, цитуючи Аристотеля: «Гніватися на того, хто на це заслуговує, у відповідний час і належним чином – це рідкісне вміння» (Гоулман Д, 2022). Американський психолог Н. Холл підкреслює, що емоційний інтелект допомагає налагодити конструктивний діалог і взаємини, розуміючи різницю між позитивними та негативними емоціями. Він виокремлює складові емоційного інтелекту: емоційну обізнаність, управління емоціями, самомотивацію, емпатію, здатність розуміти емоції інших (Hall N, 2007).

Інші науковці вважають, що емоційний інтелект – це спосіб ставлення до світу, який дозволяє успішно взаємодіяти з іншими людьми і собою. Він включає розуміння та управління своїми і чужими емоціями (Люсин, 2004; Носенко, 2003).

На розвиток емоційного інтелекту впливають біологічні (наприклад, емоційний інтелект батьків, спадкові задатки,

темперамент) та соціальні чинники (наприклад, самосвідомість, самооцінка, рівень освіти, дохід сім'ї, гендерні особливості виховання). Соціально-психологічні чинники також мають значення, зокрема емоційні реакції оточення на дії дитини, що формують її самосприйняття.

Існує багато доказів того, що люди з високим EQ мають кращі міжособистісні стосунки. Високий EQ пов'язаний як із задоволенням від подружнього життя, так і з навичками, що підтримують позитивні взаємини.

На сьогоднішній день існує кілька моделей емоційного інтелекту, серед яких модель емоційно-інтелектуальних здібностей Дж. Майєра, П. Саловея, Д. Карузо; модель емоційної компетентності Д. Гоулмана; некогнітивна модель Р. Бар-Она та двокомпонентна модель Д. Люсіна (Васильківський І, 2017).

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використано наступні методи:

- *теоретичні*: аналіз, синтез, узагальнення і систематизація представлених в науковій літературі концептуальних положень з досліджуваної проблематики, теоретичне моделювання;

- *емпіричні*: опитування на основі методики «ЕМІн» Д. Люсіна та методики «Визначення професійної спрямованості Дж. Голланда». Також методи статистичного аналізу результатів дослідження. Вибірка досліджуваних 50 респондентів – студенти Національного університету «Львівська політехніка» (напрямок ІТ- спеціальності) та ВСП Львівського коледжу транспортної інфраструктури віком від 17 до 22 років.

Результати і обговорення. Професіографічний аналіз діяльності фахівців технічних спеціальностей демонструє низку професійно-важливих якостей, що пов'язані з характером їхньої освіти та сферою діяльності. Зокрема, добре розвинене аналітичне мислення, вміння систематизувати інформацію, вибудовувати чіткі логічні зв'язки та приймати рішення на основі фактів. Це зумовлено характером їхньої освіти, яка вимагає точності та уважності до деталей. Робота в технічних науках часто вимагає вміння працювати з загальними

поняттями, моделями та формулами. Студенти технічних спеціальностей схильні до абстрактного мислення, що дозволяє їм вирішувати складні задачі. Такі студенти зазвичай добре організовані та вмюють структурувати свою діяльність. Маючи природний інтерес до новітніх технологій, програмування, інженерних систем та наукових інновацій, легко опановують нові інструменти та методи. Зазвичай студенти технічних спеціальностей працюють самостійно, особливо над проєктами, де потрібно розв'язати конкретні технічні задачі. Це розвиває в них відповідальність за свою роботу і здатність працювати без постійного контролю. Поруч з тим студенти технічних напрямків можуть бути більш інтровертованими, мати труднощі з міжособистісним спілкуванням, бути менш соціально активними, надаючи перевагу технічним задачам над спілкуванням. Зауважимо, що це залежить від особистості та не є правилом для всіх. Мова йде, скоріше, про когнітивно-емоційні та поведінкові тенденції, які характерні та професійно-важливі для студентів технічних спеціальностей.

Важливим етапом нашого дослідження стало виявлення психологічних особливостей професійної спрямованості, яку можна розглядати як сукупність мотиваційних утворень та системи, що визначає специфіку поведінки й напрям діяльності особистості. Важливо було дослідити, чи існує взаємозв'язок між емоційним інтелектом та професійною спрямованістю.

Використовуючи методику дослідження «Визначення професійної спрямованості Дж. Голланда» та отримавши результати, було виявлено наступне: студенти, які навчаються на технічних спеціальностях, зокрема майбутні залізничники та програмісти, загалом позитивно ставляться до свого професійного вибору. Згідно з опитуванням, лише 8% респондентів не задоволені своїм вибором професії.

За результатами дослідження можна побачити, що значний відсоток вибірки належить до соціального типу особистості (20,22%) з яскраво вираженими якостями інтелектуального типу (19,85%) (рис.1.1).

Отже, можна припустити, що ці респондент володіють соціальними вміннями і потребують соціальних контактів. Вони активні, вміють пристосовуватися. Проблеми вирішують, опираючись переважно на емоції, почуття і вміння спілкуватися, їм притаманні хороші вербальні і відносно слабкі невербальні здібності. Представники інтелектуального типу орієнтовані на розумову працю, їм подобається виконувати завдання, які вимагають абстрактного мислення. Вони відзначаються дуже високим рівнем розвитку як вербальних так і природньо-математичних здібностей. Найменшими показниками для студентів технічних спеціальностей є результати професійної схильності до підприємливого (12,4%) та артистичного типу (11,7%). Якщо розглядати показники професійної спрямованості по окремих групах, то бачимо, що для студентів-залізничників переважає соціальний тип професійної спрямованості, тобто вони є більш відкритими, активними та комунікабельними на відміну від студентів-програмістів, які є більш закритими, раціональними та із яскраво розвиненими аналітичними здібностями (рис. 1.1).

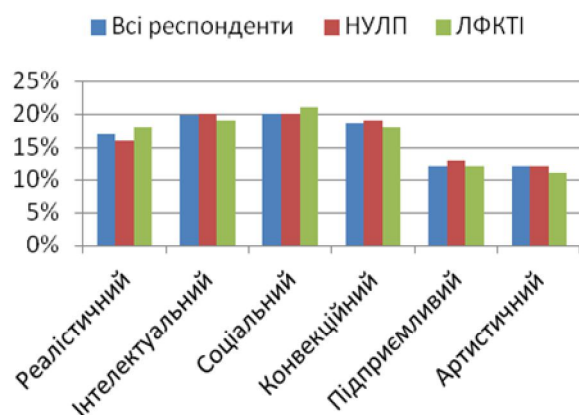

Рис. 1.1. Значення професійної спрямованості (у %) учасників дослідження

Результати проведеного дослідження дають нам можливість стверджувати, що студенти, які навчаються у технічних закладах, мають на меті подальше працевлаштування за фахом і є професійно орієнтованими стосовно обраної спеціальності.

Емоційний інтелект студентів технічних спеціальностей може бути досить різноманітним і залежить від багатьох факторів, включно з їхнім життєвим

досвідом, сімейним середовищем, вихованням, а також особистими інтересами та прагненнями.

Для дослідження емоційного інтелекту респондентів використовували опитувальник Д.Люсіна, в структурі якого виділяють наступні шкали: міжособистісний EI (MEI) - розуміння емоцій інших людей і управління ними; внутрішньоособистісний EI (BEI) - розуміння власних емоцій і управління ними; здатність до розуміння своїх і чужих емоцій (PE); здатність до управління своїми і чужими емоціями (UE); субшкали: MP – розуміння чужих емоцій, BP – розуміння власних емоцій, MU – управління чужими емоціями, BU – управління своїми емоціями, VE – контроль власних емоцій, експресії. Значення за шкалами MEI і BEI знаходять шляхом простого підсумовування відповідних субшкал.

Слід зауважити, що загальні показники емоційного інтелекту за методикою Д. Люсіна були невисокими (рис. 1.2). Дані в діаграмі підтверджують актуальність дослідження, оскільки половина досліджуваних (50%) показала низький рівень емоційного інтелекту, 32% середній рівень і тільки 18% – високий рівень.

Рис. 1.2. Рівні вираженості емоційного інтелекту у загальній групі досліджуваних за методикою «ЕмІн» Д. Люсіна

На основі результатів дослідження було встановлено, що більшість респондентів не повністю розуміють свої емоційні переживання, проте мають добру здатність ідентифікувати конкретні емоції, розрізняти їх, оцінювати їхню глибину та інтенсивність. Вони здатні встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між певними ситуаціями та емоціями, точно описувати власні емоції та керувати емоційними процесами інших людей.

Зокрема, для студентів, які навчаються у сфері ІТ, характерна здатність контролювати небажані емоційні прояви та викликати і підтримувати доречні емоції у відповідних ситуаціях. Однак, більшість студентів цієї групи мають слабкі навички в розумінні власних емоцій та емоцій інших, вони погано розрізняють емоційні стани інших людей.

Студенти-залізничники, навпаки, відзначаються здатністю контролювати зовнішні прояви своїх емоцій (високий рівень експресії) та управляти власними емоціями. Водночас вони недостатньо розуміють чужі емоції та не здатні ефективно керувати емоційними станами інших людей (рис.1.3).

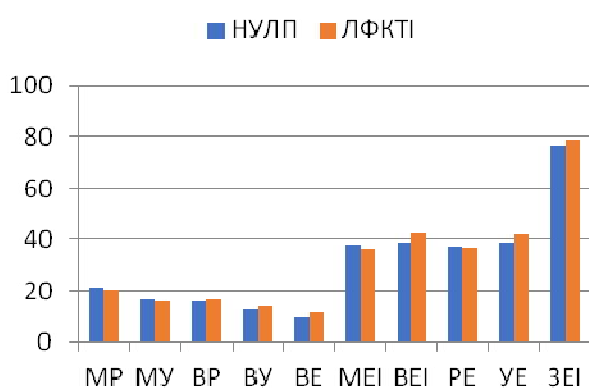

Рис. 1.3. Порівняння показників емоційного інтелекту у студентів-програмістів та студентів-залізничників у загальній групі досліджуваних

За результатами порівняльного аналізу студентів різних технічних спеціальностей щодо показників емоційного інтелекту виявлено, що параметр VE (контроль власних емоцій, експресії) є дещо вищий у студентів залізничного напрямку порівняно з студентами ІТ-напрямку. Це може бути пов'язано із специфікою фаху. Однак, для покращення достовірності отриманих результатів, доцільно провести додаткове дослідження з більшою кількістю респондентів.

Отже, студенти, які прагнуть успішної професіоналізації, перш за все повинні розуміти свої власні емоції та вміти контролювати їх, тим самим вони краще будуть розуміти інших людей. Вміти долати труднощі, бути лідером, надихати інших – це запорука успішної комунікації та партнерства, чому сприяє EQ. Поза сумнівом, важливо розвивати рівень свого емоційного інтелекту. Це може значно

спростити життя і допомогти у професійному розвитку.

Здійснений кореляційний аналіз виявив статистично значимі обернені кореляційні зв'язки між реалістичним типом професійної спрямованості та розумінням і управлінням чужими емоціями (в основному для студентів-залізничників). Шкала «Реалістичний тип професійної спрямованості» корелює із такими шкалами емоційного інтелекту як «Управління чужими емоціями (МУ)» ($r=-0.57, p\leq 0,05$) та «Розуміння емоцій інших людей і управління ними, МЕІ» ($r=-0.43, p\leq 0,05$), що зображено на рис.1.4.

Рис.1.4. Кореляційна плеяда шкали «Реалістичний тип професійної спрямованості особистості»

Кореляційний аналіз підтверджує, що ті студенти, для яких характерний реалістичний тип професійної спрямованості можуть мати фокус на практичні завдання і менше орієнтовані на соціальні та емоційні аспекти роботи. Такі люди (з орієнтацією на сучасне) нездатні керувати та розуміти чужі емоції. Реалістичні особи часто мають розвинені навички саморегуляції та витривалість. Робота з фізичними об'єктами та технічними системами вимагає від них вміння контролювати свої емоції, зберігати спокій у стресових ситуаціях і фокусуватися на вирішенні конкретних проблем. Через меншу потребу в соціальній взаємодії люди реалістичного типу можуть мати менш розвинені емпатійні навички. Їм може бути важче розуміти й сприймати емоції інших людей, оскільки вони частіше взаємодіють з об'єктами, ніж з людьми. Через свою практичність вони можуть вважати емоції менш важливими в роботі та житті; можуть мати складнощі з розв'язанням конфліктів, які вимагають активної міжособистісної взаємодії. Їхній підхід до вирішення конфліктів може бути більш прагматичним і менш емоційно включеним. Отже, люди реалістичного типу можуть мати сильну саморегуляцію та

емоційну стійкість, але потребують розвитку навичок емпатії та соціальної компетентності. Оскільки вони часто менше взаємодіють з іншими людьми, їхній емоційний інтелект може бути менш розвиненим у сфері розуміння та вираження емоцій, але сильнішим у плані контролю своїх емоцій та витримки під час стресових умов.

Оскільки емоційний інтелект студентів технічних спеціальностей є низьким (для половини опитаних респондентів), то його підвищення з метою їх успішності в професійній діяльності, повинно поєднувати практичні підходи з можливістю розвивати соціальні та емоційні навички в реальних або змодельованих ситуаціях. Використання структурованих навчальних програм, що орієнтовані на реальні кейси та командну роботу, допоможе їм ефективно розвивати емоційні компетенції, зберігаючи при цьому свою професійну орієнтацію. Доцільно розвивати комунікативні навички, емпатію, вміння працювати в групах, конструктивно вирішувати суперечки в групах, швидко адаптуватися до нових умов та змін. Тому вважаємо доцільним впровадження навчальних занять для розвитку soft skills (м'яких навичок) у вищій освіті. Це, зокрема, передбачає роботу у вигляді навчання, тренінгів, практики, рефлексії.

Висновки. Емоційний інтелект (EQ) відіграє ключову роль у впливі на академічну успішність, соціальні навички, професійну компетентність та психологічне благополуччя студентів. Дослідження EQ у контексті студентської молоді є важливим для розуміння їх здатності долати стрес, підтримувати мотивацію до навчання та ефективно взаємодіяти з оточуючими. Високий рівень емоційного інтелекту сприяє адаптації до змін, формуванню здорових міжособистісних стосунків та підготовці до професійної діяльності, що робить дослідження EQ актуальним для розробки програм підтримки студентів, спрямованих на підвищення їх академічної та соціальної ефективності.

Проведений теоретичний аналіз літератури та емпіричне дослідження на базі Національного університету «Львівська політехніка» та Львівського коледжу транспортної інфраструктури підкреслюють важливість досліджень емоційного інтелекту та розробки шляхів його вдосконалення. Підтвердженням цього є

емпірично досліджені низькі показники емоційного інтелекту серед студентів. Також домінуюча професійна орієнтація із тенденцією до раціонального та інтелектуального типів обернено корелює із показниками емоційного інтелекту. Специфіка навчання на технічних спеціальностях зорієнтована на розвиток hard skills – твердих навичок, тобто вузькоспеціалізованих професійних компетенцій, які вимагають конкретні спеціальності. Вони пов'язані із розвитком інтелектуальних здібностей, пам'яті, уваги, знань основних закономірностей та механізмів професійної діяльності. Це – робота з інформацією, даними, створення макетів, графіків, основи інженерії, механіки, тощо. Ці навички безумовно є потрібними фахівцям.

І поруч з тим так мало уваги в навчальному процесі приділено емоційному інтелекту, який лежить в основі soft skills – м'яких навичок, що є важливим для розуміння себе, своїх емоцій, а відтак і потреб, розуміння інших, для здатності орієнтуватися в ситуації, бути чуйним до себе, оточуючих, вміти конструктивно спілкуватися і взаємодіяти. Саме добрий контакт із емоційною сферою допомагає особистості підтримувати внутрішню гармонію та психологічне благополуччя. Очевидно, що за наявності доброго самопочуття, в тому числі психологічного, особистість зможе розвиватися та реалізовувати себе в професії.

Одним із недостатньо досліджених аспектів EQ є його роль у формуванні стійкості до стресу та психологічного благополуччя студентів. У сучасних умовах швидких змін, зростаючих вимог до навчання та кар'єрного розвитку молодь стикається з підвищеним рівнем стресу та емоційного навантаження. Дослідження цього аспекту є важливим, оскільки здатність керувати власними емоціями та емоціями інших може значно вплинути на те, як студенти долають життєві труднощі, підтримують мотивацію та зберігають психологічне здоров'я. Розуміння цього зв'язку може сприяти розробці більш ефективних програм підтримки студентів, спрямованих на зміцнення їхньої стійкості до стресу та покращення загального благополуччя, що, в свою чергу, позитивно впливатиме на їхню успішність в академічній та професійній сферах.

Список використаних джерел

1. Васильківський І.П. (2017) Порівняльний аналіз моделей емоційного інтелекту в психолого-педагогічній літературі. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія.. Вип. 259. С. 28–34.
2. Гоулман Д (2022) Емоційний інтелект; пер. з англ.С.-Л.Гумецької. -Х.: Віват, – 512с.
3. Зарицька В. (2022) Усвідомлення власних емоцій як чинник розумної поведінки. Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди: Психологія; 0 (66) : 95-108; DOI: 10.34142/23129387.2022.66.06; Language: Дисертації
4. Луца К. (2023) Феномен емоційного інтелекту: наукові погляди американських та українських дослідників. Молодь і ринок 10/218: 162-166.
5. Льошенко О.А. (2015) Аналіз особливостей емоційного інтелекту у студентської молоді. Психологія. Педагогіка. Соціальна робота. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. – К., – № 35. – С. 263– 274
6. Люсин Д.В. (2004) Сучасні уявлення про емоційний інтелект / Під ред. Д.В. Люсіна, Д.В. Ушакова // Соціальний інтелект: Теорія, вимір, дослідження. – М.: Інститут психології РАН. – С. 29-36.
7. Максѡм К.В (2019) Актуальні проблеми психології: – К.: Видавництво «Фенікс». – Т. XII. Психологія творчості. – Випуск 25. – 304 с.
8. Носенко Е.Л. (2003) Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції [Emotional intelligence: conceptualization of the phenomenon, main functions]: монографія / Е.Л. Носенко, Н.В. Коврига. – К.: Вища школа. – 126 с.
9. Ткаченко, І. В., Денека, М. Т., & Дещенко, О. М. (2024). Сучасні інноваційні тенденції у впровадженні soft skills у вищій освіті: перспективи та потенціал. Педагогічна Академія: наукові записки, (6). <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.05.29.06>
10. Hall N. (2007) Positive Psychology and Emotional intelligence. Positive Psychology News Daily, NY (Editor S.M) –November 10, 2007
11. Mayer J. D. (1986) How Mood Influences Cognition // Advances in Cognitive Science / ed. by N. E. Skarkey. Chichester, England : Ellis Horwood. Vol. 1. P. 290–314
12. Zhyhaylo N., Stelmakh O., Stasiuk M. (2018) Methodology of the emotional intelligence research. American Journal of Fundamental, Applied & Experimental Research. № 1 (8). P. 99-102.

References

1. Vasylykivskiy I.P. (2017) Porivnialnyi analiz modelei emotsiinoho intelektu v psykholoho-pedahohichnii literaturi [Comparative analysis of models of emotional intelligence in psychological and pedagogical literature] Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Pedahohika, psykholohiia, filosofii. Vyp. 259. S. 28–34. (in Ukrainian)
2. Houlman D (2022) Emotsiinyi intelekt [Emotional intelligent]; per. z anh.S.-L.Humetskoï. -Kh.: Vivat, – 512s. (in Ukrainian)
3. Zarytska V. (2022) Usvidomlennia vlasnykh emotsii yak chynnyk rozumnoi povedinky [Awareness of one's own emotions as a factor of intelligent behavior]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody: Psykholohiia; 0 (66) : 95-108; DOI: 10.34142/23129387.2022.66.06; Language: Dysertatsii (in Ukrainian)
4. Lutsa, Kristian. (2023) Fenomen emotsiinoho intelektu: naukovi pohliady amerykanskykh ta ukrainskykh doslidnykiv [The phenomenon of emotional intelligence: scientific views of American and Ukrainian researchers]. Molod i rynek 10/218: 162-166. (in Ukrainian)
5. Loshenko O.A. (2015) Analiz osoblyvostei emotsiinoho intelektu u studentskoi molodi [Analysis of features of emotional intelligence among students]. Psykholohiia. Pedahohika. Sotsialna robota. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. – К., – № 35. – С. 263– 274 (in Ukrainian)
6. Liusyn D.V. (2004) Suchasni uiavlennia pro emotsiinyi intelekt [Modern concepts of emotional intelligence] / Pid red. D.V. Liusina, D.V. Ushakova // Sotsialnyi intelekt: Teoriia, vymir, doslidzhennia. – М.: Instytut psykholohii RAN. – С. 29-36. (in Ukrainian)
7. Maksom K.V (2019) Aktualni problemy psykholohii [Actual problems of psychology]: – К.: Vydavnytstvo «Feniks». – Т. KhII. Psykholohiia tvorchosti. – Vypusk 25. – 304 s. (in Ukrainian)
8. Nosenko E.L. (2003) Emotsiinyi intelekt: kontseptualizatsiia fenomenu, osnovni funktsii: monohrafiia / E.L. Nosenko, N.V. Kovryha. – К.: Vyshcha shkola. – 126 s. (in Ukrainian)
9. Tkachenko, I. V., Deneka, M. T., & Deshchenko, O. M. (2024). Suchasni innovatsiini tendentsii u vprovadzhenni soft skills u vyshchii osviti: perspektyvy ta potentsial [Modern innovative trends in the implementation of soft skills in higher education: prospects and potential]. Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky, (6). <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.05.29.06> (in Ukrainian)
10. Hall N. (2007) Positive Psychology and Emotional intelligence. Positive Psychology News Daily, NY (Editor S.M) –November 10, 2007

11. Mayer J. D. (1986) How Mood Influences Cognition // Advances in Cognitive Science / ed. by N. E. Skarkey. Chichester, England : Ellis Horwood. Vol. 1. Pp. 290–314
12. Zhyhaylo N., Stelmakh O., Stasiuk M. (2018) Methodology of the emotional intelligence research. American Journal of Fundamental, Applied & Experimental Research. № 1 (8).. P. 99-102.

Summary

THE PECULIARITIES OF THE TECHNICAL STUDENTS EMOTIONAL INTELLIGENCE

Myshchyslyn M. Candidate of Psychological Science, Lecturer;
Lviv Polytechnic National University
Fechan N. Senior teacher;
Lviv Polytechnic National University

Introduction. The results of a theoretical and empirical study of the emotional intelligence of technical students are presents in the article. An analysis of the psychological features according the emotional intelligence of technical specialties students, its formation and development was carried out. The relevance of the study of emotional intelligence of students and its importance in academic performance, achievement of one's goals and satisfaction of one's needs is substantiated. On the basis of the conducted research, low indicators of the level of development of emotional intelligence among students and an inverse correlation between indicators of emotional intelligence and a realistic type of orientation, which is characteristic of technical specialties, were revealed.

Purpose is the theoretical substantiation and empirical research of the psychological features of emotional intelligence of technical specialties students.

Methods. Theoretical (the analysis of the literature, date generalization, comparison, generalisation,) and empirical (instrumental) research methods are used.

Originality. The analysis of the technical specialties activities indicates well-developed analytical thinking, the ability to systematize information, build clear logical connections and make decisions based on facts. According to the results of an empirical study using the method of J. Holland, only 20.22% of surveyed students belong to the social type of professional orientation, 19.85% of the respondents have pronounced qualities of the intellectual type, 19% of the respondents are realistic, the rest of the sample was divided between convectional, entrepreneurial and artistic. As for the results of the emotional intelligence study, the distribution of the sample was as follows: 50% showed a low level of emotional intelligence, 32% had an average level, and only 18% had a high level. In particular, IT students are characterized by the ability to control unwanted emotional manifestations and to evoke and maintain appropriate emotions in appropriate situations. However, there are weak skills in understanding one's own emotions and the emotions of others. Railway engineering students, on the contrary, are distinguished by the ability to control the external manifestations of their emotions and manage their own emotions, but they do not understand other people's emotions enough and are not able to effectively manage the emotional states of other people.

The correlational analysis revealed statistically significant inverse correlations between the realistic type of professional orientation and the understanding and management of other people's emotions (railway engineering students). The scale "Realistic type of professional orientation" correlates with such scales of emotional intelligence as "Managing other people's emotions" ($r=-0.57$, $p\leq 0.05$) and "Understanding other people's emotions and managing them" ($r=-0.43$, $p\leq 0,05$).

Conclusion. Technical specialties students focused on the development of hard skills, that is, highly specialized professional competencies that are required by specific specialties. They are related to the development of intellectual abilities, memory, attention, knowledge of the basic patterns and mechanisms of professional activity. These skills are definitely needed by specialists. And next to that, so little attention in the educational process is paid to emotional intelligence, which is the basis of soft skills. It is important for understanding oneself, one's emotions, and therefore the needs, understanding of others, for the ability to navigate the situation, to be sensitive to oneself and others, to be able to communicate and interact constructively. It is a good contact with the emotional sphere that helps a person to maintain inner harmony and psychological well-being.

Key words: emotional intelligence; students of technical specialties; emotional competence; professional focus; empathy

Концептуалізація – Мицишин М. М.

Методика – Фечан Н. П.

The authors declare that they have no conflict of interest.

Дата надходження рукопису/Date of receipt of the manuscript: 31.08.24.

Дата прийняття рукопису/Date of acceptance of the manuscript: 09.10.24.

© 2024. This work is under an open license CC BY-NC 4.0.